

Factsheet *Nezara Viridula*

PT nr. 15138.31

Maart 2019

De Zuidelijke Groene Stinkwants, ofwel de *Nezara Viridula*, is een plantenetend insect uit de schildwantsen familie (Pentatomidae).

Kenmerken

Het volwassen stadium van de *Nezara* heeft een schildvormig, rimpelig groen lichaam met een kleine kop met antennes. Het scutellum is groot met 3 lichte randvlekken. Een aantal verschillende [verschijningsvormen](#) kunnen worden onderscheiden, ze hebben echter allemaal deze drie vlekken. De volwassen mannetjes bereiken een lichaamslengte van ongeveer 12 mm, de vrouwtjes worden iets groter. Het volwassen lichaam is helder groen en de ogen zijn meestal rood, maar ze kunnen ook zwart zijn. De soort is te verwarren met andere groene stinkwantsen zoals *Acrosternum hilare* en de gewone groene stinkwants *Palomena prasina*.

Verspreiding en leefgebied

Hoewel waarschijnlijk oorspronkelijk afkomstig uit Ethiopië, kan *Nezara* nu over de hele wereld aangetroffen worden en staat daardoor nergens op een quarantaine lijst. *Nezara* komt algemeen voor in tropische, subtropische en warme gematigde gebieden, waar het een plaag vormt op meer dan 100 groentesoorten. In Nederland is de *Nezara* zeldzaam, omdat het niet kan overleven in gebieden waar de gemiddelde wintertemperatuur lager is dan 5°C. *Nezara* kan in Nederland schade veroorzaken bij diverse groenten en sierteelten zoals paprika en orchidee.

Sinds de jaren '90 wordt er *Nezara* schade gemeld vanuit de paprikateelt in Noord-Frankrijk en België. Ogenschoonlijk reageert *Nezara* op de huidige klimaatverandering door merkbare uitbreiding in habitat in vele regio's wereldwijd, waaronder Nederland. In koudere regio's is er gedurende de winter een grote afname in de populatiegrootte, maar sommige volwassen exemplaren overleven een relatief warme winter onder afval, schors en andere objecten die bescherming bieden. Als de *Nezara* zich in kassen vestigt, zal het ook de winter overleven.

Levenscyclus

Bij hogere temperaturen, zoals in kassen, gedijt *Nezara* beter. *Nezara* kan bij een constante temperatuur van 25°C het vaakst eieren leggen, met een hoger percentage uitgekomen eieren. Bij deze temperatuur duurt het gemiddeld 34 dagen van het uitkomen van het ei tot een volwassen exemplaar. Bij hogere temperaturen vanaf 33 blijven weinig nimfen in leven, neemt de paringsfrequentie af en is de levensverwachting laag. Daarnaast is de *Nezara* vanaf ca 33°C niet meer in staat om eieren te leggen.

Nezara heeft 5 verschillende stadia (figuur 1), welke tot stand komen door vervelling. *Nezara* heeft een onvolledige gedaanteverwisseling en dus spreken we over nimfen (ipv larven). Bij Stadia 1 t/m 4 is *Nezara* ongevleugeld, maar bij stadia 5 krijgen ze vleugels (figuur 2). Uitvliegen is niet altijd het geval, indien er voldoende waardplanten aanwezig zijn waardoor *Nezara* van de ene naar de andere plant kan lopen. *Nezara* verspreid zich dan ook als een soort olievlek. Wanneer *Nezara* het laatste stadia heeft bereikt is hij ook heel wendbaar geworden. Bij benadering draait de *Nezara* altijd van je weg. Ook wanneer je de *Nezara* chemisch bestrijdt, zal deze van je wegdraaien. In september en oktober zal *Nezara* z'n groene kleur inruilen voor een bruine herfst camouflage.

Figuur 1: Van linksboven naar rechtsonder: (a) eieren, (b) eerste nimfen stadia, (c) tweede nimfen stadia, (d) derde nimfen stadia, (e) vierde nimfen stadia, (f) vijfde nimfen, (g) volwassen exemplaar. Bron: a,b,c,d: Herb Pilcher (CC by 3.0), e: Amada44 (CC by 3.0), g: Juan Emilio (CC by SA 2.0).

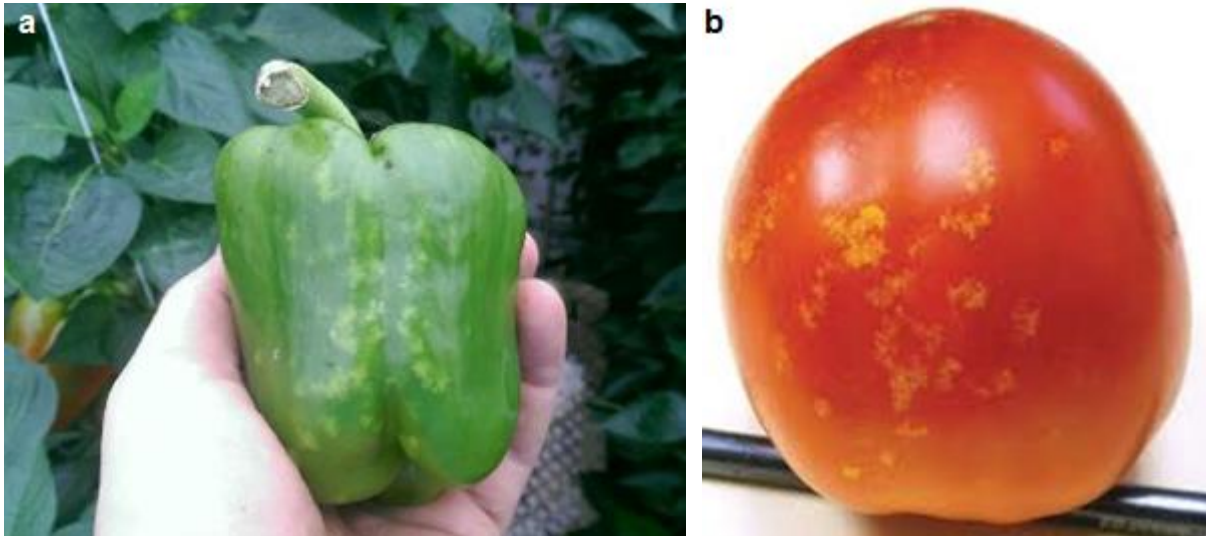
Stadia	Kenmerk
a. Eieren	Clusters van 60-90 eieren aan de onderzijde van het blad
b. 1ste nimfen stadia	Voedt zich aan de lege eierhulzen en heeft exoskelet
c. 2de nimfen stadia	Voedt zich aan vrucht/plant en heeft exoskelet verloren
d. 3de nimfen stadia	Voedt zich aan vrucht/plant
e. 4de nimfen stadia	Voedt zich aan vrucht/plant
f. 5de nimfen stadia	Voedt zich aan vrucht/plant & heeft onvolledige vleugels
g. Volwassen	Voedt zich aan vrucht/plant en heeft ontwikkelde vleugels

Figuur 2. De levenscyclus van ei tot ei van *Nezara viridula* kan in 65-70 dagen worden voltooid.

Schade

Nezara beschikt over stekend-zuigende monddelen met een lange snavelachtige structuur ook wel rostrum genoemd. Tijdens het voeden plaatst Nezara het rostrum op een plantendeel of vrucht om vervolgens speeksel te injecteren en plantensappen op te zuigen. Nezara heeft voorkeur voor groeiende scheuten en ontwikkelend fruit maar voedt mogelijk aan alle plantendelen. Het schadebeeld van Nezara aan gevoede plantendelen zijn verwelking van scheuten en vlekken op het fruit. Door deze vlekken gaat de kwaliteit van de vrucht achteruit waardoor deze niet verkocht kan worden (figuur 3).

Daarnaast kan Nezara pathogenen zoals bacteriën en schimmels overbrengen. Om deze redenen is het belangrijk dat Nezara zo snel mogelijk wordt gesignaleerd en bestreden.

Figuur 3. *Nezara* vruchtbeschadiging kenmerkt zich door (licht)gele plekken op de vruchten, afkomstig van de zuignuit. Bron: a: Teler LTO & b: University of Maryland.

Bestrijding

Nezara is tijdens de teelt moeilijk op te ruimen, omdat het een grote wants is. *Nezara* is zeer behendig en kan snel anticiperen wanneer er onheil dreigt, waaronder gewasbeschermingsmiddelen. Direct wanneer *Nezara* vloeistof voelt, draait hij van je weg en zoekt de beschutting op. Bestrijding volvelds geeft daarom niet altijd het gewenste resultaat. Niet geraakte exemplaren kunnen mogelijk pleksgewijs bestreden worden.

Nezara kent verschillende natuurlijke vijanden. De meest succesvolle natuurlijke vijand is de endoparasitoïd *Trichopoda pennipes*, maar ook nimfen van *Podisus maculiventris* en de wesp *Trissolcus basalis* zouden ingezet kunnen worden als biologische bestrijder. Hiernaast zouden volgens de literatuur pathogene bacteriën, schimmels en virussen mogelijk ingezet kunnen worden als biologische plaagbestrijding.

Een andere mogelijkheid om *Nezara* te bestrijden is het inzetten van feromoon vallen of vanggewassen in en rondom de kas. Relatief kleine populaties en nimfen stadia zijn goed te bestrijden met biologische bestrijding, wat resulteert in minimaal gebruik van chemische gewasbeschermingsmiddelen. Hoewel deze vormen van biologische bestrijding in het buitenland veelvuldig wordt toegepast, staat specifieke *Nezara* bestrijding in Nederland nog in de kinderschoenen.

Maatregelen

Zorg voor schoon uitgangsmateriaal en controleer het plantenmateriaal voordat het in de kas wordt geplaatst. Scout regelmatig voor vroegtijdige herkenning middels feromoonvallen en gewaswaarnemingen.

Meer informatie

Joke Vreugdenhil

Email: jvreugdenhil@glastuinbouwnederland.nl

Mobiel: +31 (0)6 57 34 03 01

Jorrit Koeman (Glastuinbouw Nederland)

Email: jkoeman@glastuinbouwnederland.nl

Mobiel: +31 (0)6 31 64 15 09

Deze factsheet is in samenwerking met HAS studenten S. van Muijlwijk, M. Braber en I. Schouten tot stand gekomen.